

زهرا پورزمانی^۱

فاطمه سنایی^۲

تاریخ پذیرش: ۹۰/۱۱/۱۵

تاریخ دریافت: ۹۰/۷/۵

چکیده

روند پرشتاب دگرگونی‌های صورت گرفته در حوزه‌ی فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات به ویژه اینترنت، کلبه‌ابعاد- جوامع بشری را تحت تاثیر قرار داده به گونه‌ای که برای مثال در حوزه‌ی حسابداری منجر به معرفی یک رشته نوین و انقلابی برای گزارشگری مالی شده است. این روش نوین گزارشگری مالی در عصر جدید را «گزارشگری مالی تحت وب» گویند. با توجه به اهمیت این نوع گزارشگری که می‌تواند تاثیر بسزایی بر تصمیم‌گیری استفاده‌کنندگان از اطلاعات مالی داشته باشد، پژوهشگر سعی در بررسی اثرات این گزارشگری بر قیمت سهام شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران طی سال‌های ۱۳۸۸ و ۱۳۸۹ را دارد. جهت آزمون فرضیه اول از آزمون t برای دو نمونه وابسته (زوجی یا جفتی) استفاده شده است و به منظور آزمون فرضیه دوم از آزمون t برای دو نمونه مستقل استفاده شده است. نتایج تحقیق نشان می‌دهد با فرض عدم وجود سایر عوامل موثر، میانگین قیمت سهام بعد از گزارشگری مالی اینترنتی شرکتهای نسبت به قبل از آن تفاوت معناداری دارد ولی میانگین قیمت سهام شرکتهایی که از گزارشگری مالی اینترنتی استفاده میکنند نسبت به شرکتهایی که از گزارشگری مالی اینترنتی استفاده نمیکنند دارای تفاوت معناداری نیست.

واژه‌های کلیدی: اینترنت، گزارشگری مالی اینترنتی، زبان توسعه پذیر گزارشگری مالی (XBRL).

۱- استادیار، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران مرکزی (مسئول مکاتبات) zpoorzamani@yahoo.com

۲- کارشناسی ارشد رشته حسابداری

۱- مقدمه

و اشاعه تماس علمی بین دانشگاه‌های ایران و موسسات بین‌المللی آغاز به کار کرد. در سال ۱۳۷۱ تعداد کمی از دانشگاه‌های ایران از جمله دانشگاه صنعتی شریف و دانشگاه گیلان توسط مرکز تحقیقات فیزیک نظری و از طریق پروتکل UUCP به اینترنت وصل شدند. در سال ۱۳۷۲ ایران به شبکه جهانی اینترنت پیوست. نخستین رایانه‌ای که در ایران به اینترنت متصل شد مرکز تحقیقات فیزیک نظری بود.

استفاده از اینترنت به عنوان یک محیط گزارشگری دارای مزایایی مانند: افزایش تناوب اطلاعات، افزایش مقدار افشاء اطلاعات، کاهش اتکاء به ارتباط کاغذی، تطابق با الزامات قانونی و... میباشد. دسترسی به اطلاعات موجود در وب سایت شرکت و استفاده از آن برای سرمایه‌گذاران بسیار آسان‌تر از هر راه دیگری است زیرا شرکتها این قبیل اطلاعات را در قالب‌هایی ارائه میکنند که کاربر نهایی می‌تواند به سادگی آنها را در محیط یک صفحه گسترده پیاده کرده و حتی دستکاری کند. در قلمرو اطلاعات غیر مالی نیز شرکت‌ها می‌توانند به صورت ماهانه داده‌هایی مانند داده‌های مربوط به تحویل محصولات و هم چنین جدول تولیدات خود را به صورتی که قابل پیاده شدن در نرم‌افزار اکسل باشد در اختیار کاربران قرار دهند تا پس از پیاده شدن به سهولت قابل دستکاری و انجام عملیات مختلف باشد. این رویه با ظهور "زبان گزارشگری مالی توسعه‌پذیر" یا "ایکس بی آر ال" به عنوان یک استاندارد تازه مبتنی بر ایکس ام ال" برای ارائه اطلاعات مالی تحت وب، گسترش خواهد یافت. این زبان تازه الکترونیک به کاربران امکان می‌دهد تا به صورتی مطمئن، اطلاعات مربوط به صورت‌های مالی شرکت‌های گوناگون را استخراج کرده و با

پیدایش اینترنت به دهه ۱۹۶۰ میلادی باز می‌گردد، زمانی که دولت ایالات متحده آمریکا بر اساس طرحی موسوم به ARPA (آژانس پروژه‌های تحقیقاتی پیشرفته) که در آن زمان برای کارکردهای دفاعی بوجود آمده بود، تصمیم گرفت کامپیوترهای موجود در شهرهای مختلف را که هر کدام مربوط به نگهداری و پردازش اطلاعاتی خاص بودند، به یکدیگر متصل کند تا مراکزی که این کامپیوترها را به کار می‌گرفتند بتوانند با هم ارتباط برقرار کنند و اطلاعات یا قدرت محاسبات موجود را به اشتراک بگذارند.

اولین بار در سال ۱۹۶۱ چهار کامپیوتر در دو ایالت مختلف با موفقیت ارتباط برقرار کردند و با اضافه شدن واژه نت به نام طرح اولیه، نام آن به -آرپانت تبدیل شد. گسترش آرپانت در طول دهه شصت میلادی ادامه پیدا کرد. با اضافه شدن کامپیوترهای بیشتر به آرپانت و گسترش جغرافیایی آن کم کم موسسات غیرنظامی هم به آن علاقه‌مند شدند. در دهه ۷۰ میلادی تعدادی از این سازمان‌ها تصمیم گرفتند شبکه‌های داخلی‌شان را به هم و به آرپانت متصل کنند. این در حقیقت ایده اصلی ایجاد اینترنت بود. برای متصل کردن شبکه‌های مختلف به هم لازم بود همه آن شبکه‌ها روش‌ها و قراردادها یا پروتکل‌های یکسانی را برای اتصال به هم و انتقال اطلاعات می‌پذیرفتند. به همین دلیل پروتکل‌های TCP و IP طراحی و توسط همه شبکه‌ها پذیرفته و اجرا شدند. بعدها، یعنی در سال ۱۹۹۳ رسماً نام اینترنت روی این شبکه گذاشته شد. (زاکن ۲۰۱۰) در ایران در سال ۱۳۶۸ مرکز تحقیقات فیزیک نظری و ریاضیات به منظور ایجاد و اداره پروژه‌های تحقیقاتی

تصمیم‌گیری‌های اقتصادی مدیران بنگاه‌های اقتصادی فراهم خواهد آمد. بنابراین هدف از انجام این تحقیق پاسخ به این سوال می‌باشد که آیا گزارشگری مالی اینترنتی نیز میتواند بر روی قیمت سهام شرکتها تاثیر داشته باشد.

۲- مبانی نظری و پیشینه پژوهش

حسابداری زبان یک واحد تجاری است. چیزی که بدون آن واحدهای تجاری نمی‌توانند وجود داشته باشند. واحدهای تجاری می‌توانند بدون داشتن دفاتر اداری، تنخواه و گاهی اوقات حتی بدون وجود کارمندان به فعالیت خود ادامه دهند لیکن بدون وجود یک سامانه حسابداری نمی‌توانند به تداوم خود ادامه دهند.

گزارشگری لازمه پاسخ‌گویی است. گزارش ابتدا به صورت شفاهی و به وسیله علائم اشاره‌ای و سپس به صورت کتبی و به وسیله نمادهای نوشتاری بود و با پیدایش خط، وارد مرحله جدیدی شد. گزارشگری مکتوب تا این اواخر تغییر چندانی نکرده بود اما با پیشرفت‌های اخیر در زمینه رایانه، فناوری اطلاعات و در نهایت شبکه اینترنت، گزارشگری مالی و غیرمالی وارد مرحله نوینی شد. فناوری اطلاعات تمام جنبه‌های زندگی امروز انسان را در بر گرفته است. از این رو سده ۲۱ را سده اینترنت یا عصر اطلاعات نامیده‌اند. اینترنت، شکل جریان اطلاعات از تهیه‌کنندگان به استفاده‌کنندگان و بر عکس را تغییر داده و دسترسی به اطلاعات را آسان کرده است و استفاده‌کنندگان می‌توانند از طریق آن، اطلاعات دلخواه خود را دریافت کنند. یکی از وظایف سازمان‌ها و واحدهای اقتصادی، گزارشگری برای سهامداران، ذینفعان و سایر استفاده‌کنندگان

استفاده از ارقامی که از صورت‌های مالی مختلف به دست می‌آورند، نسبت به مقایسه و تحلیل این داده‌ها اقدام نمایند.

در دو دهه اخیر پایانی قرن بیستم، ۳ نوآوری مهم یعنی دورنگار، تلفن همراه و اینترنت نشان داده است که چگونه گسترش ارتباطات میتواند در ایجاد بازار تولیدات تاثیر داشته باشد و شیوه‌های کار و زندگی مردم را تغییر دهد. پیشرفت فن‌آوری ارتباطات از راه کاهش هزینه خدمات، بهبود توان شبکه‌های ارتباطی، خصوصی کردن و تجارتي کردن بخش ارتباطات، عرضه و تولید ارتباطات و خدمات جهانی را افزایش داده است. اینترنت هرچند ۲۲ سال اخیر به اشکال مختلف به وجود آمده است اما در سالهای اخیر بسیار عمومی و بیش از ۳/۵ میلیون سایت هم اکنون به استفاده‌کنندگان در دنیا خدمات ارائه میدهند. وب سایتها، منبع عمده انواع اطلاعات هستند که در انتقال اطلاعات کتابخانه‌ها، روزنامه‌ها، کاتالوگ‌ها، فروشگاه‌ها، بروشورهای اطلاعات تجاری مورد استفاده قرار می‌گیرند.

حسابداری زبان یک واحد تجاری است. چیزی که بدون آن واحدهای تجاری نمی‌توانند وجود داشته باشند. واحدهای تجاری میتوانند بدون داشتن دفاتر اداری، تنخواه و گاهی اوقات حتی بدون وجود کارمندان به فعالیت خود ادامه دهند لیکن بدون وجود یک سامانه حسابداری نمی‌توانند به تداوم خود ادامه دهند. اهمیت روز افزون اینترنت و ارتباط آشکار آن با گزارشگری مالی بر کسی پوشیده نیست. از این گذشته حرفه حسابداری آرزومند دستیابی به بینشی سامان یافته در جهت بهره برداری از موقعیت آتی محیط اینترنتی است. به طور کلی میتوان ادعا کرد که در صورت استفاده از نظام حسابداری مبتنی بر شبکه گسترده جهانی، زمینه مساعدتری برای

را درباره ایجاد اطلاعات دارای الزامات قانونی مربوط به عملکرد شرکت منتشر کرد.

این اعلامیه به این معنا بود که شرکتها نباید یک سری اطلاعات خاص را در اختیار مشتریان خاص قرار دهند.

ماهیت داوطلبانه اطلاعات ارائه شده در اینترنت به وسیله شرکتها باعث ایجاد غیر یکنواختی در افشاء اطلاعات شرکتها شده است. زمانیکه شرکتها از گزارشگری مالی اینترنتی استفاده می‌کنند، در وب سایت آنها مجموعه جامعی از صورت‌های مالی شامل یادداشت‌های همراه صورت‌های مالی و گزارش حسابرسان قرار دارد و هر جای اینترنت، پیوندی به گزارش سالانه آنها ایجاد شده است. محتوای گزارش‌های مالی اینترنتی می‌تواند شامل گزارش‌های سالانه و گزارش‌های سه ماهه اطلاعات قیمت سهام، مطالب انتشار یافته در مطبوعات، گزارش‌های تحلیل گران و مباحث مدیریتی عملیات باشد و به علاوه اکثر شرکتها از قالب شناخته شده‌ای جهت انتشار گزارش‌ها استفاده می‌کنند. اطلاعات تجربی بدست آمده نشان می‌دهد شرکت‌هایی که از گزارشگری مالی اینترنتی استفاده می‌کنند در کل بزرگ‌تر و سودآورتر از سایر شرکتها هستند.

تحقیقات بسیاری در این مورد انجام شده است. تحقیقات اولیه در سال‌های ۱۹۹۶ و ۱۹۹۷ صورت گرفته و پژوهشگران در مورد اینکه چگونه تفاوت در شکل ارائه اطلاعات بر تصمیم‌گیری استفاده-کنندگان تاثیر می‌گذارد، بررسی‌های بسیاری انجام داده‌اند. در سال‌های اخیر اینترنت شرایط جدیدی را برای انتشار اطلاعات گوناگون مالی شامل صورت‌های مالی و گزارش‌های سالانه فراهم آورده است (عرب مازار، محمد، آرین پور، آرش، حسابدار، ۷۷)

انقلاب اینترنتی، جریان سنتی حسابداری،

اطلاعات مالی است. گزارشگری مالی از مهم‌ترین گزارش‌هاست که بر حسب مورد بر اساس اصول پذیرفته شده حسابداری برای گزارشگری برون سازمانی (سهامداران، اعتباردهندگان و...) و یا بر اساس نیازهای مدیریت برای گزارشگری درون سازمانی تهیه می‌شود. استفاده از اینترنت به عنوان یکی از کانالهای پخش اطلاعات شرکتها، پدیده‌ای است که در سال‌های اخیر در حال رشد و پیشرفت بوده است. گزارشگری مالی اینترنتی به استفاده از وب سایت شرکتها به منظور انتشار اطلاعات مربوط به عملکرد مالی دلالت دارد.

با گسترش سریع تکنولوژی اینترنت، استفاده از اینترنت به عنوان یک ابزار ضروری برای تهیه اطلاعاتی با مشخصاتی مانند هزینه کم، بدون محدودیت، بلادرنگ، با حجم زیاد داده‌ها، هم چنین یکپارچگی متن، اعداد، تصاویر، مستندات زنده و صداها استفاده می‌شود. (چینگ و همکاران ۲۰۰۹)

این مشخصات که در ۳ کلمه تنوع، بدون محدودیت زمانی و دسترسی نامحدود خلاصه می‌شوند، اینترنت را به یک وسیله مهم گزارشگری تبدیل کرده است، که این وسیله می‌تواند اطلاعاتی را درباره عملکرد شرکت در اختیار سرمایه‌گذاران بالقوه جهانی و گروه‌های بازرگانی سنتی، سهامداران و تحلیل گران قرار دهد. با توجه به توسعه گزارشگری مالی اینترنتی به وسیله شرکتها در سراسر دنیا، بعضی قانون‌گذاران و هیات‌های تدوین استاندارد مانند بورس اوراق بهادار به منظور رسیدگی به ضرورت تدوین استانداردهای حسابداری و حسابرسی گزارشگری مالی اینترنتی به بررسی درباره محتویات افشاء، فرمت گزارشگری و حجم داده‌ها پرداختند. در August سال ۲۰۰۲ بورس اوراق بهادار، اعلامیه‌ای

جهت اجتناب از منسوخ شدن و ازمد افتادگی اطلاعات، گزارشگری شرکتها باید با پیشرفتهای فناوری همگام شود. (عرب مازار، محمد، آرین پور، آرش، حسابدار، ۷۷).

از سالها قبل، کلیه مراحل چرخه حسابداری بجز گزارشگری به صورت الکترونیکی انجام می‌شد. با این وجود، رشد فزاینده فناوری اطلاعات از قبیل پیدایش اینترنت و ابزارهای آن و استفاده از آنها در گزارشگری از سال ۱۹۹۷ مکانیزم جدیدی را ایجاد و گزارشگری مالی را به سمت گزارشگری مالی بهنگام سوق داد. با استفاده از ایکس بی آر ال سیستم مالی شرکت به صورت مستقیم به اینترنت وصل و استفاده‌کنندگان از اطلاعات حسابداری در هر نقطه از جهان می‌توانند به وب سایت شرکت مراجعه و در هر زمان، صورت‌های مالی را با آخرین تغییرات مشاهده و تجزیه و تحلیل نمایند. این زبان، سرعت پردازش داده‌های مالی را به طور چشمگیری افزایش داده است و امکان اشتباه را با میسر ساختن کنترل خودکار اطلاعات کاهش می‌دهد. شرکتها می‌توانند با استفاده از ایکس بی آر ال در هزینه‌ها صرفه‌جویی کرده و با کارایی بیشتری به جمع‌آوری و گزارشگری اطلاعات مالی بپردازند.

اصطلاحات رایج در ایکس بی آر ال

رده بندی: رده‌بندی، فرآیند دسته‌بندی مجموعه‌ای از داده‌هاست. برای قابل مقایسه بودن گزارشهای مالی، برچسب دار کردن عناوین باید تحت قالب‌های خاصی باشد. یعنی شرکتی که قصد دارد اطلاعات خود را در محیط ایکس بی آر ال منتشر کند باید اطلاعات را تحت رده‌بندی معین و تعریف شده‌ای، برچسب دار و منظم کند. رده‌بندی مفهومی

حسابرسی و پاسخ‌گویی را به سمت گروه‌های اینترنتی متفاوت تغییر داده است. بسیاری از تحقیقات بیان می‌کنند که موارد گزارشگری مالی اینترنتی در کشورهایی با فناوری اطلاعات و ارتباطات و زیرساخت‌ها و بورس اوراق بهادر توسعه یافته بسیار رایج است. (میرمجریان، شهشهانی، ۱۳۸۵)

بهره‌گیری از گزارشگری مالی اینترنتی، هزینه تهیه و پردازش اطلاعات را کاهش داده و به خاطر دسترسی آسان و مطمئن به اطلاعات و برقراری رابطه سریع با بازارها اهمیت و حساسیت دارد. رشد فوق‌العاده در عرضه اطلاعات اینترنتی به این مورد نسبت داده می‌شود که شرکتها می‌توانند اطلاعات بیشتری را با صرف هزینه کمتر در وب سایت‌هایشان قرار دهند. هم‌چنین اینترنت آنها را قادر می‌سازد که به مصرف‌کنندگان مختلف و هم‌چنین اطلاعات پراکنده دسترسی پیداکنند. البته جامعه حسابداری و حسابرسی نسبت به ترویج و انتشار موثرترین و کاراترین اطلاعات حسابداری از طریق وب مسئولیت دارند. (میرمجریان، شهشهانی، ۱۳۸۵)

یکی از ویژگی‌های مهم استفاده از گزارشگری مالی اینترنتی به جای روش‌های سنتی مبتنی بر کاغذ، کاهش هزینه گردآوری، پردازش و انتشار اطلاعات است که در مجموع باعث ۲۱٪ تا ۷۰٪ صرفه‌جویی در هزینه فعالیت‌های مختلف تجاری و مالی می‌شود. (میرمجریان، شهشهانی، ۱۳۸۵) در چنین فضایی کشورهای در حال توسعه از جمله ایران باید افق نگرش خود را به فراتر از شیوه‌های سنتی حسابداری و گزارشگری گسترش دهند زیرا در غیر این صورت در رقابت‌های بین‌المللی به حاشیه رانده خواهند شد و بسیاری از فرصت‌های کسب و کار را به سود دیگران از دست خواهند داد. از طرف دیگر

که برای استفاده‌کنندگان تهیه می‌شود تا از آن برای اخذاطلاعات موردنیاز خود استفاده کنند.

الگوی گزارشگری: در محیط زبان ایکس بی آر ال، تهیه‌کننده اطلاعات تنها یک سند مصداق را به صورت اینترنتی در اختیار افراد قرار می‌دهد که ممکن است شامل اطلاعات همراه با جزئیات فراوان باشد. اما هر شرکت یا شخص استفاده‌کننده از این سند برای استفاده از تمام یا بخشی از این اطلاعات، به یک الگوی گزارشگری الکترونیک نیاز دارد. برای مثال وزارت دارایی بر اساس الگوی گزارشگری مشخص و موردنیاز خود، فقط درآمدها و هزینه‌ها و سازمان تامین اجتماعی، موارد بیمه ای را از آن استخراج می‌کند.

فرآیند گزارش دهی در محیط XBRL:

بوریتز و نو(بوریتز و همکاران ۲۰۰۴) فرآیند گزارشگری و استفاده از اطلاعات ایکس بی آر ال را در چهار بخش ارائه کرده‌اند که شامل اجزای زیر است:

ورود اطلاعات: اطلاعاتی که قصد انتشار آنها را در محیط ایکس بی آر ال داریم ابتدا از سیستم حسابداری اخذ می‌شود. در این قسمت بدون توجه به نوع سیستم حسابداری، اطلاعات را در فرآیند برچسب دار شدن قرار می‌دهیم.

ایجاد سند مصداق: اطلاعات مرحله قبل بر اساس رده‌بندی منتخب و توسط نرم‌افزارهای مربوط برچسب گذاری شده و سند مصداق از آنها حاصل می‌شود. برای دریافت فایل رده بندی منطبق بر اصول پذیرفته شده حسابداری آمریکا می‌توان به آدرس اینترنتی زیر مراجعه کرد:

WWW.404.GOV/SPOTLIGHT/XBRL/TAXONV1.HTM

جامع‌تر از جدول یا کدینگ حساب‌هاست. یعنی اگر در رده‌بندی قابلیت برچسب‌دار کردن اطلاعات غیرمالی یک شرکت (مانند مساحت کارخانه) ایجاد شده باشد، بعد از برچسب‌دار آن داده، می‌توان مساحت کارخانه را نیز همانند اطلاعات مالی گزارش کرد. از جمله رده‌بندی‌های مشخص و موجود، استانداردهای بین‌المللی گزارشگری- مالی، اصول پذیرفته شده حسابداری بریتانیا و اصول پذیرفته شده حسابداری آمریکا می‌باشد. می‌توان رده بندی را نوعی توصیف استاندارد نامید که برای ارائه الکترونیکی اطلاعات تجاری و گزارش‌های حسابداری به کار برده می‌شود. (ریچارد و اسمیت ۲۰۰۴).

برچسب الکترونیکی: برچسب در واقع همان

نشان یا عنوان الکترونیکی است که برای تشریح یک قلم اطلاعاتی خاص به کار می‌رود. وقتی مبلغی طبق قواعد ایکس بی آر ال برچسب دار میشود "خود توضیح" می‌شود یعنی فقط یک مبلغ صرف نیست بلکه خود مبلغ بیان می‌کند که حساب دریافتی است یا حساب پرداختی. عمل برچسب- گذاری توسط نرم‌افزارهای مخصوص این کار انجام می‌شود. یکی از این نرم‌افزارها دراگون تگ (Dragon tag) می‌باشد که از طریق اینترنت قابل دریافت می‌باشد.

سند مصداق: مجموعه اطلاعات وارد شده در یک نظام رده‌بندی، به صورت یک سند الکترونیک به نام سند مصداق تبدیل می‌شود. تمام برچسب‌ها و سایر اقلام مورد نیاز یک سند ایکس بی آر ال، در سند مصداق نمایان می‌شود. در واقع نتیجه به کارگیری فرآیند و زبان ایکس بی آر ال، سندی است

بعدی با تعامل هرچه بیشتر حسابداران و حسابرسان و متخصصان کامپیوتر و افراد خبره در قلمروی فناوری اطلاعات اقدام به طراحی و ساخت یک نظام رده-بندی ایرانی طبق استانداردهای حسابداری ایران و ایجاد برچسب‌ها و عناوین فارسی شود.

۳- فرضیه‌های پژوهش

در این تحقیق دو فرضیه به شرح زیر تدوین شده است:

- میانگین قیمت سهام بعد از گزارشگری مالی اینترنتی شرکتها نسبت به قبل از آن تفاوت معناداری دارد.
- میانگین قیمت سهام شرکتهایی که از گزارشگری مالی اینترنتی استفاده میکنند نسبت به شرکتهایی که از گزارشگری مالی اینترنتی استفاده نمی‌کنند دارای تفاوت معناداری است.

۴- روش‌شناسی پژوهش

پژوهش حاضر به روش پیمایشی - توصیفی از نوع مقایسه‌ای می‌باشد. در این تحقیق جامعه آماری شامل شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می‌باشد و نمونه آماری نیز تمامی شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران هستند که از گزارشگری مالی اینترنتی استفاده می‌کنند.

برای جمع‌آوری داده‌ها به منظور آزمون فرضیه اول از شرکتهایی استفاده شده است که صورتهای مالی و گزارش‌های خود را به صورت ۶ ماهه در وبسایت شرکتهایشان منتشر می‌کنند. به منظور جمع‌آوری داده‌ها، میانگین قیمت سهام آنها در یک ماه قبل، دو ماه قبل و سه ماه قبل از تاریخ گزارشگری مالی و هم چنین میانگین قیمت سهام آنها در یک ماه بعد،

-انتقال سند مصداق: سند مصداق تهیه شده در مرحله قبل، توسط اینترنت در اختیار استفاده کنندگان قرار می‌گیرد.

بازیابی اطلاعات ایکس بی آر ال: کاربر مورد نظر،

سند مصداق را از اینترنت دریافت کرده و بر اساس الگوی گزارشگری خود و رده‌بندی که سند مصداق طبق آن تهیه شده، اطلاعات مورد نیاز را استخراج می‌کند. نمونه‌ای از نرم‌افزارهای کمکی برای گزارشگری در محیط ایکس بی آر ال، نرم‌افزاری بنام دراگون ویواست. (عرب مازار یزدی، محمد، جابری نسب، بهروز، ۱۳۸۸).

شاید در ابتدای امر، فرآیند گزارشگری در محیط ایکس بی آر ال و تهیه سند مصداق امری دشوار به نظر آید، اما در این فرآیند حسابداران را می‌توان به عنوان مشاوران و مغزهای متفکر مالی دانست. برچسب‌دار کردن اطلاعات بر اساس یک الگوی رده-بندی و توسط یک نرم‌افزار کمکی به سهولت انجام می‌گیرد. اما فایل رده بندی و نرم افزار برچسب کردن توسط مهندسان کامپیوتر ایجاد می‌گردد. در واقع کار حسابداران استفاده از نرم‌افزار مورد نظر جهت تخصیص برچسب صحیح به اطلاعات است و در نهایت سند مصداق توسط نرم‌افزار به صورت خودکار تولید می‌شود. استفاده کنندگان از اطلاعات نیز بر اساس نیازهای خود و به کمک متخصصان کامپیوتر و افراد آشنا به زبان ایکس بی آر ال اقدام به تهیه یک الگوی گزارشگری مطلوب می‌نمایند تا اطلاعات مورد نظر را استخراج کنند.

اگر جامعه حسابداری ایران نیاز به ایکس بی آر ال را در جهت گزارشگری مالی احساس کنند، باید در قدم اول بیشتر با این زبان آشنا شده و از تجربه کشورهای پیشگام در استفاده از این زبان بهره گیرند و در قدم

نمونه وابسته (زوجی یا جفتی) استفاده شده است. برای آزمون فرضیه دوم از آزمون t برای دو نمونه مستقل استفاده شده است داده‌های جمع‌آوری شده با استفاده از نرم‌افزار اکسل محاسبه و با نرم‌افزار Spss مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته‌اند.

نتایج آزمون کلموگروف - اسمیرنوف در جدول شماره ۱ برای بررسی نرمال بودن توزیع متغیرها در شرکت‌هایی که از گزارشگری مالی اینترنتی استفاده میکنند و شرکت‌هایی که از گزارشگری مالی اینترنتی استفاده نمی‌کنند ارائه شده است.

$$\begin{cases} H_0: \text{داده‌ها برای متغیر وابسته از توزیع نرمال پیروی می‌کند} \\ H_1: \text{داده‌ها برای متغیر وابسته از توزیع نرمال پیروی نمی‌کند} \end{cases}$$

براساس جدول شماره ۱ مقادیر سطح معناداری برای تمام متغیرها بیشتر از ۰/۰۵ است یعنی فرض صفر در سطح ۹۵ درصد اطمینان رد نمی‌شود پس توزیع داده‌ها برای متغیرهای تحقیق نرمال است.

دوماه بعد و سه ماه بعد از تاریخ گزارشگری ۶ ماهه محاسبه گردیده است. هم چنین به منظور آزمون فرضیه از شرکت‌هایی هم صنعت با شرکت‌های انتخاب شده در فرضیه اول که از گزارشگری مالی اینترنتی استفاده نمیکنند انتخاب شده است. به منظور جمع‌آوری داده‌های موردنظر برای مقایسه آنها با میانگین قیمت سهام شرکت‌های گروه اول، میانگین قیمت سهام آنها در یک ماه قبل، دو ماه قبل و سه ماه قبل از تاریخ گزارشگری و هم چنین میانگین قیمت سهام آنها در یک ماه بعد، دو ماه بعد و سه ماه بعد از تاریخ گزارشگری ۶ ماهه شرکت‌های گروه اول محاسبه گردیده است.

۵- نتایج پژوهش

در این پژوهش از آزمون کلموگروف - اسمیرنوف برای بررسی نرمال بودن توزیع داده‌ها استفاده شده است و با توجه به نرمال بودن توزیع داده‌ها برای آزمون فرضیه اول از آزمون t برای دو

جدول شماره ۱: آزمون کلموگروف - اسمیرنوف برای بررسی نرمال بودن توزیع متغیرها در دو گروه از شرکت‌ها

شرکت‌هایی که از گزارشگری مالی اینترنتی استفاده می‌کنند				شرکت‌هایی که از گزارشگری مالی اینترنتی استفاده نمی‌کنند				آماره‌ها
تغییرات یک ماه قبل قیمت	تغییرات دوماه قبل قیمت	تغییرات سه ماه قبل قیمت	تغییرات قیمت	تغییرات یک ماه قبل قیمت	تغییرات دوماه قبل قیمت	تغییرات سه ماه قبل قیمت	تغییرات قیمت	
32	32	32	32	32	32	32	32	تعداد
0/09	0/11	0/13	0/11	0/07	0/10	0/11	0/09	میانگین
0/12	0/16	0/20	0/15	0/12	0/13	0/13	0/12	انحراف معیار
0/13	0/11	0/12	0/10	0/14	0/12	0/08	0/08	قدر مطلق
0/13	0/11	0/12	0/10	0/14	0/12	0/06	0/08	مثبت
-0/08	-0/08	-0/06	-0/07	-0/09	-0/10	-0/08	-0/07	منفی
0/73	0/62	0/65	0/54	0/77	0/67	0/45	0/43	مقدار Z کلموگروف - اسمیرنوف
0/65	0/83	0/79	0/93	0/60	0/75	0/99	0/99	سطح معناداری

فرضیه اصلی اول:

مقدار میانگین در بعد نسبت به قبل افزایش یافته است و میتوان گفت که با فرض عدم وجود سایر عوامل، انتشار گزارش دروب سایت شرکت از عوامل تاثیرگذار بر روی قیمت سهام میباشد.

$$\begin{cases} H_0: \mu_B = \mu_A \\ H_1: \mu_B \neq \mu_A \end{cases} \equiv \begin{cases} H_0: \bar{D} = 0 \\ H_1: \bar{D} \neq 0 \end{cases}$$

قبل از آزمون برابری میانگین قیمتها لازم است آزمون همسانی واریانس ها انجام گیرد. در جدول شماره ۴ ابتدا آزمون همسانی واریانس ها انجام گرفته است. این آزمون با استفاده از آزمون لون انجام گرفته است. اگر مقدار سطح معناداری آزمون کمتر از ۰/۰۵ باشد فرض همسانی رد شده، در غیر اینصورت فرض همسانی رد نمیگردد. بعد از آزمون همسانی واریانس، آزمون برابری میانگین قیمت سهام انجام میگردد

در جدول شماره ۲ میانگین قیمت سهام شرکتهایی که از گزارشگری مالی اینترنتی استفاده میکنند در قبل و بعد از انتشار صورت های مالی دروب سایت شرکت نشان داده شده است. باتوجه به جدول شماره ۳ مقدار آماره آزمون شرکتهایی که از گزارشگری مالی اینترنتی استفاده میکنند برابر با ۲/۶۳- است که این مقدار در ناحیه رد فرض صفر قرار میگیرد بنابراین فرض صفر رد میگردد یعنی میزان میانگین قیمت سهام در قبل و بعد از گزارشگری مالی اینترنتی برابر نیست بلکه

جدول شماره ۲: مقدار انحراف معیار قیمت سهام و میانگین قیمت سهام برای شرکت های که از گزارشگری مالی اینترنتی استفاده میکنند در قبل و بعد از گزارشگری مالی اینترنتی

گزارشگری مالی اینترنتی	جفتها	میانگین قیمت سهام	تعداد نمونه	انحراف معیار قیمت سهام
استفاده میکنند	قبل	10067/32	32	10763/58
	بعد	10682/73	32	11127/42

جدول شماره ۳: آزمون برابری میانگین قیمت سهام در قبل و بعد از گزارشگری مالی اینترنتی برای شرکتهای که از گزارشگری مالی اینترنتی استفاده میکنند

گزارشگری مالی اینترنتی	جفتها	تفاوتها		مقدار	درجه آزادی	سطح معناداری
		میانگین قیمت سهام	انحراف معیار میانگین قیمت سهام			
استفاده میکنند	قبل - بعد	-615/41	1324/71	-2/63	31	0/01

جدول شماره ۴: آزمون همسانی واریانس و برابری میانگین قیمت سهام برای شرکت‌هایی که از گزارشگری مالی اینترنتی استفاده میکنند و استفاده نمیکنند

آزمون t برای برابری میانگین				آزمون لون برای همسانی واریانس		فرض همسانی	تغییرات قیمت
میانگین تفاوت	سطح معناداری	درجه آزادی	مقدار t	سطح معناداری	مقدار F		
-0/02	0/61	10	-0/52	0/32	0/99	همسانی واریانس	تغییرات قیمت
-0/02	0/61	22	-0/52			ناهمسانی واریانس	
-0/03	0/55	10	-0/60	0/04	4/22	همسانی واریانس	تغییرات سه ماه قبل قیمت
-0/03	0/55	22	-0/60			ناهمسانی واریانس	
-0/01	0/79	10	-0/27	0/72	0/13	همسانی واریانس	تغییرات دو ماه قبل قیمت
-0/01	0/79	22	-0/27			ناهمسانی واریانس	
-0/01	0/63	10	-0/48	0/84	0/04	همسانی واریانس	تغییرات یک ماه قبل قیمت
-0/01	0/63	22	-0/48			ناهمسانی واریانس	

میانگین تغییرات نسبی قیمت سهام برای شرکت‌هایی که از گزارشگری مالی اینترنتی استفاده نمیکنند تفاوت معناداری ندارد که به نظر می‌رسد چون گزارشگری مالی اینترنتی درایران هنوز شناخته شده نیست و آشنایی کافی با آن ایجاد نشده است تاثیر استفاده از آن مشهود نیست ولی در صورتیکه آشنایی نسبت به آن صورت بگیرد و از آن استفاده شود تاثیر مثبتی بر قیمت سهام دارد.

باتوجه به جدول شماره ۵ برای تغییرات قیمت (به طور کلی) مقدار احتمال برای آزمون همسانی واریانس برابر با ۰/۳۲ است یعنی واریانس این متغیر در دو گروه با هم برابر است بنابراین تحت همسانی واریانس مقدار t برابر با ۰/۵۲ - است یعنی فرض صفر رد نمیشود این بدان معناست که مقدار میانگین تغییرات نسبی قیمت سهام برای شرکت‌هایی که از گزارشگری مالی اینترنتی استفاده میکنند با مقدار

جدول شماره ۵: مقدار تغییرات میانگین قیمت سهام، انحراف معیار تغییرات میانگین قیمت سهام برای شرکت‌های که از گزارشگری مالی اینترنتی استفاده میکنند و نمیکنند

تغییرات	گزارشگری مالی اینترنتی	تعداد نمونه	میانگین تغییرات قیمت سهام	انحراف معیار تغییرات میانگین قیمت سهام
تغییرات قیمت	استفاده نمیکنند	32	0/09	0/12
	استفاده میکنند	32	0/11	0/15
تغییرات سه ماه قبل قیمت	استفاده نمیکنند	32	0/11	0/13
	استفاده میکنند	32	0/13	0/20
تغییرات دو ماه قبل قیمت	استفاده نمیکنند	32	0/10	0/13
	استفاده میکنند	32	0/11	0/16
تغییرات یک ماه قبل قیمت	استفاده نمیکنند	32	0/07	0/12
	استفاده میکنند	32	0/09	0/12

۶- نتیجه گیری و بحث

بر اساس آزمون فرضیه فرعی اول همان طور که در جدول شماره ۲ نشان داده شده است میانگین قیمت سهام شرکت‌هایی که از گزارشگری مالی اینترنتی استفاده میکنند، قبل از گزارشگری ۱۰۶۷/۳۲ ریال و بعد از گزارشگری ۱۰۶۸۲/۷۳ ریال بوده است و بر اساس جدول شماره ۲ میانگین قیمت سهام در بعد از گزارشگری نسبت به قبل از آن ۶۱۵/۴۱ ریال افزایش داشته است و مقدار آماره آزمون برابر ۲/۶۳- می باشد که این مقدار در ناحیه رد صفر قرار میگیرد. یعنی میانگین قیمت سهام در قبل و بعد از گزارشگری مالی اینترنتی یکسان نمی باشد بلکه مقدار میانگی در بعد نسبت به قبل از آن افزایش داشته است. بنابراین میتوان گفت که با فرض عدم وجود سایر عوامل موثر بر قیمت سهام، انتشار گزارش های مالی بر روی وب سایت شرکت بر میانگین قیمت سهام آنها تاثیر داشته است. سپس با استفاده از آزمون t مستقل فرضیه فرعی دوم مورد آزمون قرار گرفت و همانطور که در جدول شماره ۴ نشان داده شده است مقادیر آماره t برای تغییرات سه ماه قبل قیمت، دو ماه قبل قیمت و یک ماه قبل قیمت به ترتیب برابر ۰/۶-، ۰/۲۷- و ۰/۴۸- است که هیچ کدام در ناحیه رد فرض صفر قرار نمیگیرد یعنی تغییرات سه ماه قبل قیمت، دو ماه قبل قیمت سهام و یک ماهه قبل قیمت سهام برای شرکتهایی که از گزارشگری مالی اینترنتی استفاده میکنند با مقدار تغییرات نسبی میانگین قیمت برای شرکتهایی که از گزارشگری مالی اینترنتی استفاده نمیکنند تفاوت معناداری ندارد. که به نظر می رسد چون گزارشگری مالی اینترنتی در ایران هنوز شناخته شده نیست و آشنایی کافی با آن ایجاد نشده است تاثیر استفاده از

آن مشهود نیست ولی در صورتیکه آشنایی نسبت به آن صورت بگیرد و از آن استفاده شود تاثیر مثبتی بر قیمت سهام دارد.

با توجه به موضوع تحقیق پیشنهاداتی برای دانشجویانی که قصد ادامه این تحقیق را دارند ارائه میگردد

- بررسی تاثیر گزارشگری مالی اینترنتی بر میزان خرید و فروش سهام
- بررسی تاثیر استفاده از گزارشگری مالی اینترنتی بر تصمیم گیری استفاده کنندگان

فهرست منابع

- ۱) عرب مازاریزدی، محمد، آرین پور، آرش، (۱۳۸۸)، گزارشگری مالی اینترنتی، مجله محاسبدار، شماره ۱۹۹
- ۲) عرب مازار یزدی، محمد، جابری نسب، بهروز، (۱۳۸۸)، انقلاب گزارشگری مالی در دهه اخیر، مجله حسابدار، شماره ۲۰۶.
- ۳) میرمجریان، حمید، شهشهانی، سیدمحمدحسن، (۱۳۸۹)، کارآیی تصمیم گیری در گزارشگری مالی در محیط شبکه گسترده جهانی، مجله حسابدار، شماره ۳۵
- 4) Boritz J.E, No W.G, (2004), Assurance Reporting for XML-Base information on service XARL, Canadian Accounting perspective, Vol 3.
- 5) Financial accounting standard Board, (2000), steering committee report series, Business reporting research project, Electronic Distribution of business information.
- 6) H Zakon, Robert, (2010) Significant dates in the history of the internet, Hobbes internet timeline.
- 7) Lai, Syou-Ching; Lin, Cecilia, Li, Hung-Chih, Wu, Frederick H, (2002) An empirical study of the impact of internet financial reporting on stock price, SSRN, VOL 10

- 8) Richard J; Smith,B, (2004), Introduction to XBRL, SSRN,abstract=1007570-8-www.XBRL.ORG